

*Könczei Ádám a székelyudvarhelyi
Táncháztalálkozón*

Töprengés a népi tánc sorsáról

Az egyik Nádas menti faluban szüreti bált rendeztek az ősszel. Érdekes jelenségnek tűnt már eleve, hiszen nincs a faluban szőlő; ahhoz, hogy a bált megrendezhessék, máshonnan kellett beszerezniük a szőlőt. Mondanom sem kell talán, ez csak fokozta barátaim érdeklődését is, akikkel ellátogattunk a faluba: íme, egy kalotaszegi község, amelyik úgy ragaszkodik hagyományaihoz, hogy a megváltozott körülmények között is megtalálja a módját azok továbbélésének!

Hát éppen ebben kellett, sajnos, kellemetlenül csalódnunk!

Kiderült, hogy átvett szokáshoz kellett a távolabbról szállított szőlő – nem pedig a helyi hagyományokba gyökerező, eredeti szüreti bál megrendezéséhez. A „csósztánc” nem volt egyéb, mint kevés hozzáértéssel színpadra alkalmazott népi tánc, amit egy lelkes falusi értelmiségi „hozott össze” meglehetősen fáradságos munkával. Minket azonban mégsem ez zavart, s engem sem az készített e sorok megírására, hogy a szóban forgó táncot népies műdalra járták.

Sehogysen tudtunk megbékélni a „hagyományt követő”, reggelig tartó mulatozással. Nem az emberek mulatozási módja, hanem az **igénye** nem tetszett. Egy olyan helységben, ahol a népzene és népviselet máig megőrzött értékeiből még nem „vetkőztek” ki az emberek, ilyen alkalmakkor sem élnek eredeti népzenei hagyomá-

nyaikkal. Ha egyszer, kétszer vagy háromszor fordul elő, hogy a legényes, a lassú és a sebes csárdás után tangót és keringőt kérnek a táncolók a zenészekről – fenntartással ugyan, de elfogadjuk ezt is. Ám kénytelenek voltunk megállapítani, hogy a tangó és a keringő itt az „új táncrend” szerves része lett – tehát maga után vonja a néptánc fokozatos kiszorítását. Ezt látni viszont nagyon is fájó látvány volt nekünk. Elképzelhetetlennek tűnt számunkra addig, hogy azok az emberek, akik a régi viseletet oly büszkén hordják, dalaikat emelt fővel éneklék, ilyen könnyen lemondanak eredeti táncaikról. Vajon teljesen el kell tűnnie a népi kultúrának ahhoz, hogy az emberek rádöbbenjenek a hagyományok értékére?!

*

Táncházaink egyik feladata: a hagyományok továbbéltetését biztosítani. Ám nem várhatunk mindent tőlük. A táncházakba járó városi fiatalok szűk körén kívül fel kell ébreszteniük a széles tömegekben is a hagyományörzés gondolatát. Tóth Ferenc írja *A néptánc, népzene jövője a Gyimesekben* című írásában: „Nem vetném papírra e sorokat, ha nem fájlalnók a népművészet sorsát annyian. Mint pedagógus, a nép között élek, és kötelességem közös gondunkat tolmácsolni. Hátha valaki felfigyel e sorokra.” (Művelődés, 1978/11.) Amit a táncmuzsikások elvállaltak városon, arra még nem akadt vállalkozó faluhelyen. Holott a táncházmuksika térhódításának elsősorban falvainkon kellene egyengetniük az útját.

Nem elég csupán felfigyelni a jelenségre, az igényre. Aktívan is tenni kellene a közös ügy érdekében.

Hogy miként – erről majd legközelebb.

Kostyák Alpár
egyetemi hallgató

(Falvak Dolgozó Népe, 1979/7. 4. – 1979. február 13., kedd)

Még egy táncház

A kolozsvári táncházról csodákat mesélnek. Nem csoda, hiszen mostanában kénytelen-kelletlen, igen furcsán, csodaként érzékelünk természetes dolgokat is. A Monostori úton is csupán annyi történt, hogy a széki leányok, legények, akik ott, a városban keresik a kenyérré, ruhára és egyébre való, táncra perdültek a művelődési házban, mert volt zene, nekik való muksika, s a farmeres, mindenféle rohamjelmezbe öltözött ifjúság is beállt a táncba – megpróbált tanár nélkül együtt lépni velük.

Máshol bizony elkél a táncitanár, az oktató, mert ha falusi ember beáll is a táncba, s hozott is otthonról valamit, mégis inkább tangóra, rockra áll a lába, hiszen a modern társasági táncok szemérmertlenebb, hoca-nesze kufár mozdulatait sugallja film,